

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ**

DOM
2016-04-11
Meddelad i
Växjö

Mål nr
3919-15

Ankomstdatum
2016-04-11

SÖKANDE

AF Bygg Syd AB, 556178-9313
Strandgatan 3
302 50 Halmstad

MOTPARTER

1. Älmhults kommun
Box 500
343 23 Älmhult

2. Lennart Ottosson Bygg & Fastighets Aktiebolag, 556470-9839
Värendsgatan 1
352 34 Växjö

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller AF Bygg Syd AB:s ansökan om överprövning och förordnar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett på så sätt att utvärderingen görs om, varvid anbudet från Lennart Ottosson Bygg & Fastighets Aktiebolag inte ska beaktas.

Dok.Id 129122

Postadress
Box 42
351 03 Växjö

Besöksadress
Kungsgatan 8

Telefon
0470-56 02 00
E-post: forvaltningsrattenivaxjo@dom.se
www.forvaltningsrattenivaxjo.domstol.se

Telefax
0470-255 02

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Älmhults kommun har genomfört en upphandling av renovering och tillbyggnad av Hallaryds vattenverk. Upphandlingsformen var förenklat förfarande. Enligt tilldelningsbeslutet tilldelades Lennart Ottosson Bygg & Fastighets Aktiebolag (Lennart Ottosson AB) kontraktet då bolaget bedömdes som den ekonomiskt mest fördelaktiga leverantören.

AF Bygg Syd AB (AF Bygg Syd) begär överprövning och yrkar att en ny anbudsutvärdering ska göras, då bolaget anser att upphandlingen och tilldelningsbeslutet strider mot kraven i förfrågningsunderlaget och mot likabehandlings- och transparensprincipen. AF Bygg Syd har lidit skada då bolaget skulle ha tilldelats kontraktet om Lennart Ottosson AB:s anbud hade förkastats vid anbudsutvärderingen.

Älmhults kommun bestrider bifall till överklagandet.

Lennart Ottosson AB har getts tillfälle att yttra sig men valt att inte yttra sig i målet.

VAD PARTERNA ANFÖRT

AF Bygg Syd

Lennart Ottosson AB:s anbud innehåller en reservation och uppfyller därmed inte samtliga i förfrågningsunderlaget obligatoriska krav. Eftersom kommunen har utvärderat detta anbud trots att det inte uppfyller de obligatoriska kraven i förfrågningsunderlaget, så har kommunen agerat i strid med likabehandlings- och transparensprincipen. Lennart Ottosson AB:s anbud borde ha förkastats vid anbudsutvärderingen. AF Bygg Syd skulle ha tilldelats kontraktet om kommunen inte hade agerat i strid med LUF. AF Bygg

Syd har därmed lidit skada, eller i vart fall riskerat att lida skada utifrån de fel som gjorts i upphandlingen. Vad gäller Lennart Ottosson AB:s reservation så har det i anbudet bifogat en tidsplan av vilken det framgår att bolaget inte avser att färdigställa kontraksarbetet till den 30 mars 2016, vilket var den färdigställandetid som kommunen ställde krav på i förfrågningsunderlaget. Tidsplanen visar tvärtom att kontraksarbetet inte skulle vara färdigt förrän fyra veckor efter färdigställandetiden. Lennart Ottosson AB har genom detta lämnat en reservation i förhållande till det obligatoriska kravet. Tidsplanen utgör en del av Lennart Ottosson AB:s anbud oberoende av om det enligt förfrågningsunderlaget var obligatoriskt att bifoga en tidsplan eller inte. Begreppet anbud innefattar samtliga dokument som anbudsgivaren ger in till den upphandlande myndigheten still stöd för att uppfylla uppställda krav. Det framgår uttryckligen av förfrågningsunderlaget AFB.31 och AFB.312 att kommunen inte får utvärdera anbud som innehåller reservationer eller utgör sidoanbud. Lennart Ottosson AB har heller inte möjlighet att rätta sitt anbud genom förtydligande eftersom detta inte kan läka ett orent anbud. Genom att kommunen har tillåtit Lennart Ottosson AB att rätta sitt anbud efter anbudstidens utgång, har kommunen agerat i strid med likabehandlings- och transparensprincipen.

Älmhults kommun

Lennart Ottosson AB lämnade i sitt anbud två olika svar på samma krav när det gäller färdigställandetiden. Lennart Ottosson AB signerade bilaga 13.6 vilket bekräftade att alla villkor i det kompletta förfrågningsunderlaget accepterades i sin helhet, dvs. även färdigställandetiden. Lennart Ottosson AB bifogade sitt anbud en tidsplan, vilket inte var något obligatoriskt krav enligt förfrågningsunderlaget. Vid anbudsprövning var det omöjligt för kommunen att tolka dessa två olika och motstridiga budskap på samma villkor på ett klart, tydligt och rättvist sätt enligt LUF:s gemenskapsrättsliga principer. Det var inte en reservation utan ett uppenbart misstag. Det är uppenbart att

det inte kan ha varit i Lennart Ottosson AB:s intresse att ge ett otydligt svar som riskerar att deras anbud förkastas. Om Lennart Ottosson AB däremot enbart lämnat in sin egen tidsplan så hade anbudet innehållit en reservation. Anbudet hade i en sådan situation inte uppfyllt LUF:s regler och hade givetvis förkastats. För att kunna genomföra en öppen, transparent och rättvis anbudsprövning gav kommunen Lennart Ottosson AB i enlighet med 9 kap. 8 § LUF möjligheten att rätta ett uppenbart fel i sitt anbud. Lennart Ottosson AB bekräftade i ett e-mail att bolaget accepterade kommunens tidsplan. Därefter fanns det inte några tvetydigheter kring att Lennart Ottosson AB inte uppfyllde samtliga uppställda obligatoriska krav. Därefter utvärderades alla anbud likvärdigt. AF Bygg Syd har därmed inte lidit någon skada.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 16 kap 4 § LUF får allmän förvaltningsdomstol överpröva en upphandling efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit skada eller kunna komma att lida skada.

Av 16 kap. 6 § LUF framgår att rätten ska besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit skada eller kan komma att lida skada.

Enligt 1 kap. 24 § LUF ska upphandlande enhet behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Den grundläggande principen om likabehandling innebär bl.a. att det inte är tillåtet för en anbudsgivare att efter anbudstidens utgång göra ändringar i

anbudet (se bl.a. Kammarrätten i Jönköpings dom från den 8 juni 2012 (mål nr 834-12) och generaladvokatens förslag till avgörande i EU-domstolens mål C-87/94, ”Wallonska bussarna”, punkterna 29 och 30).

Rättelse av fel i, förtydligande av eller komplettering av ett inlämnat anbud är endast möjligt med tillämpning av 9 kap. 8 § LUF. Upphandlande enhet får tillåta en rättelse av en uppenbar felskrivning, felräkning eller annat uppenbart fel i ett anbud. Den upphandlande enheten får också begära att ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Möjligheten att tillåta förtydliganden och kompletteringar bör dock utnyttjas restriktivt (prop. 2006/2007:128 s.377).

Att förtydliga eller komplettera ett anbud förutsätter att det redan finns uppgifter i anbudet som kan förtydligas eller kompletteras och innebär att dessa uppgifter konkretiseras. Att ersätta en uppgift i anbudet med en annan efter anbudtidens utgång faller utanför ramen för vad som är tillåtet enligt bestämmelsen. (se bl.a. Kammarrätten i Jönköpings dom från den 8 juni 2012 (mål nr 834-12) och generaladvokatens förslag till avgörande i EU-domstolens mål C-87/94, punkterna 37 och 38).

Av förfrågningsunderlaget avsnitt AFB.31 framgår bl.a. att för att anbud ska upptas till behandling får anbudet inte innehålla reservationer mot villkor, krav eller i annat avseende avvika från förfrågningsunderlaget.

Enligt förfrågningsunderlaget avsnitt AFC.45 *skall* kontraktarbetet vara färdigställt den 30 mars 2016.

Av utredningen i målet framgår att Älmhults kommun efter anbudstidens utgång har begärt ett förtydligande från Lennart Ottosson AB genom att ställa frågan ”vänligen bekräfta att det är kommunens tidsplan som har ac-

cepterats och offererar och inte den bifogade tidsplanen”. Lennart Ottosson AB har i svar angivit att de accepterar kommunens tidsplan.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Det ska av förfrågningsunderlaget framgå vilka krav som måste uppfyllas för att ett anbud ska kunna antas. Ett anbud som inte uppfyller samtliga obligatoriska krav får inte antas och ska därför inte utvärderas. Det är anbudsgivaren som står risken för att ett otydligt anbud kan komma att uteslutas.

Förvaltningsrätten anser att det klart och tydligt framgår av förfrågningsunderlaget att färdigställandetiden av arbetet inte får vara senare än den 30 mars 2016 och att anbudet inte får innehålla några reservationer för att skalkraven ska vara uppfyllda. Lennart Ottosson AB har i sitt anbud angett att ”entreprenören ska acceptera alla villkor i det kompletta förfrågningsunderlaget i sin helhet och att anbud med reservationer ska diskvalificeras”. Behörig representant har därunder undertecknat anbudet. Lennart Ottosson AB har även till sitt anbud bifogat en tidsplan där det framgår att kontraktarbetet planeras vara färdigt senare än den 30 mars 2016. Förvaltningsrätten anser att det råder en otydlighet kring om Lennart Ottosson AB:s anbud faktiskt uppfyllde skall-kraven vid anbudstidens utgång. Lennart Ottosson AB får såsom anbudsgivare bära bristen för otydligheten. Anbudet kan inte anses ha uppfyllt skall-kraven vid anbudstidens utgång.

Kommunen har efter anbudstidens utgång skickat en riktad förfrågan till Lennart Ottosson AB där kommunen anmodat bolaget att bekräfta att det är kommunens tidsplan som Lennart Ottosson AB accepterar och offererar och inte den bifogade tidsplanen. Genom den riktade förfrågan har Lennart Ottosson AB givits möjlighet att läka brister i ett anbud som tidigare inte har uppfyllt skall-kraven. Lennart Ottosson AB svarade med att bolaget accepterar kommunens tidsplan. Den tidigare uppgiften om att bolaget inte upp-

fyller skall-kraven har genom förfrågan ersatts med en uppgift som har lett till att kraven ansågs uppfyllda. Enligt förvaltningsrättens mening strider det mot likabehandlingsprincipen och bestämmelserna om rättelse och förtydligande i LUF att efter anbudstidens utgång godta att en anbudsgivare förtydligar eller kompletterar med uppgifter som medför att ska-kraven blir uppfyllda. Förtydligandet innebär således inte att Lennart Ottosson AB kan anses ha uppfyllt skall-kravet om färdigställandetiden.

Genom att kommunen har utvärderat Lennart Ottosson AB:s anbud, trots att bolaget inte uppfyller samtliga skall-krav har kommunen brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § LUF. Detta har medfört att AF Bygg Syd har lidit skada, då bolaget hade tilldelats kontraktet om Lennart Ottosson AB:s anbud rätteligen hade förkastats vid anbudsutvärderingen. Förutsättningar föreligger därmed för att bifalla AF Bygg Syds ansökan om överprövning. Med hänsyn till att konstaterad brist inte kan anses hänförlig till upphandlingens konkurrensuppsökande skede, får rättelse anses vara en lämplig och tillräcklig åtgärd. Upphandlingen bör således rättas på så sätt att anbudsutvärderingen bör göras om, varvid anbudet från Lennart Ottosson AB ska uteslutas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/ 1D-LOU)

Bertil Idarsson

Föredragande: Michelle Åbergh

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.